

Ερώτηση

Αθήνα, 27 Ιανουαρίου 2022

Προς τους Υπουργούς:

- Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
- Μετανάστευσης και Ασύλου
- Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Θέμα: **Απαιτούνται άμεσα μέτρα αξιοποίησης ανέργων και μετακλητών εργατών στην αγροτική οικονομία**

Σε μείζον ζήτημα που ταλαιπωρεί διαρκώς σχεδόν όλους τους τομείς της αγροτικής οικονομίας της χώρας, έχει αναδειχθεί η έλλειψη εργατικού δυναμικού, το οποίο είναι απαραίτητο τόσο για την παραγωγή στους αγρούς όσο και για τη μεταποίηση - τυποποίηση των αγροτικών προϊόντων.

Τα προβλήματα είναι πολυσύνθετα και παρά τις διαδοχικές νομοθετικές βελτιώσεις των τελευταίων ετών, όλες οι απόπειρες επίλυσής τους σκοντάφουν μεταξύ των συναρμόδιων δημοσίων υπηρεσιών, καθώς δεν υφίσταται πολιτική κυβερνητική βούληση για μακροπρόθεσμες προοπτικές τόσο για την ανάπτυξη του αγροτικού τομέα, όσο και για την καταπολέμηση της ανεργίας και την επίλυση των προβλημάτων που δημιουργών οι συνεχείς μεταναστευτικές ροές προς την χώρα μας.

Σύμφωνα με παρατηρήσεις, που περιέχονται σε ανακοίνωση της Εθνικής Διεπαγγελματικής Οργάνωσης Πυρηνοκάρπων, που δόθηκε στην δημοσιότητα στις 25/1/2022, υπάρχει ένα αναξιοποίητο δυναμικό ανέργων πολιτών της χώρας μας που υπερβαίνει τις 300.000, οι οποίοι λαμβάνουν το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα. Θα πρέπει να θεσπιστούν κίνητρα, αντίστοιχα με αυτά που έχουν δοθεί σε όσους λαμβάνουν το επίδομα ανεργίας του ΟΑΕΔ, ώστε εργαζόμενοι εποχικά σε αγροτικές εργασίες να μην υποστούν απώλεια του συγκεκριμένου επιδόματος (ΦΕΚ Β 3359/2021, άρθρο 9 παρ. 3δ, παρ. 4, άρθρο 11 παρ.2 γ), υπερβαίνοντας το εξαμηνιαίο εισόδημα των 1.200 ευρώ. Αυτό μπορεί να εφαρμόζεται στις περιοχές που υπάρχει ζήτηση σε εργατικά χέρια στον πρωτογενή τομέα, στην μεταποίηση και τυποποίηση και με βάση διαδικασία που θα ελέγχει ο ΟΑΕΔ.

Παράλληλα, θα πρέπει να αποσαφηνιστεί περαιτέρω η επαναλαμβανόμενη ρύθμιση για τους ανέργους δικαιούχους επιδόματος ανεργίας του ΟΑΕΔ (άρθρο 92 του νόμου 4461/2017 ΦΕΚ Α' 38/28-03-2017 και άρθρο 30 του νόμου 4691 ΦΕΚ Α' 108/09.06.2020) ώστε να οριστικοποιηθεί το γεγονός πως δεν χάνουν τα δικαιώματά τους με την πραγματοποίηση έως 70 ημερομισθίων στον πρωτογενή τομέα, καθώς μέχρι σήμερα η εν λόγω ρύθμιση ελάχιστα αποτελέσματα έχει φέρει στην απασχόληση των ανέργων υπό τον φόβο της οριστικής απώλειας του επιδόματος.

Συγκεκριμένα, προτείνεται η διατήρηση των κοινωνικών επιδομάτων, με φοροαπαλλαγή και η μη άθροιση στο εισόδημα των ανέργων των ημερομισθίων που πραγματοποιούνται από αγροτικές εργασίες και μεταποίηση - τυποποίηση αγροτικών προϊόντων.

Εάν όμως κριθεί από την κυβέρνηση ότι οι εν λόγω απασχολούμενοι μπορούν να έχουν και μία προσαύξηση των κοινωνικών επιδομάτων που λαμβάνουν ως «μπόνους», τότε εκτιμάται ότι θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα του μέτρου.

Όσον αφορά το νομοθετικό πλαίσιο για τους μετακλητούς εργάτες γης, όπως αυτό ισχύει σήμερα στον Μεταναστευτικό Κώδικα, χρειάζεται να τροποποιηθεί και να απλοποιηθεί. Επίσης, πρέπει άμεσα να διασφαλιστεί η παρουσία των απαιτούμενων εργατών για τη χρονιά που ξεκινάει και παράλληλα, να στηθεί μηχανισμός που είναι απαραίτητος, για την εύρεση και μετάκληση εργατών από μη όμορες τρίτες χώρες όπως Ουκρανία, Μολδαβία, Αίγυπτος, Μπαγκλαντές, Ινδία κ.ά .

Σύμφωνα με ανάλυση των στοιχείων που αφορούν τους μετακλητούς εργάτες γης από την Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση Πυρηνοκάρπων, τόσο για το σύνολο της χώρας, όσο και εστιάζοντας στις Περιφερειακές Ενότητες Ημαθίας , Πέλλας και Χαλκιδικής, παρατηρούνται τα εξής:

- Οι εργάτες γης που μετακαλούνται όλα αυτά τα χρόνια είναι στη συντριπτική πλειονότητά τους τα ίδια πρόσωπα, με τα οποία οι αγρότες έχουν σχέση εμπιστοσύνης, λόγω της μακροχρόνιας συνεργασίας τους και της εξειδίκευσης που απέκτησαν στις αγροτικές εργασίες.
- Οι περισσότεροι έχουν ήδη ΑΦΜ και ΑΜΚΑ, είναι γνωστοί στις Ελληνικές Αρχές και ως εκ τούτου δεν τίθεται θέμα να δίνουν κάθε φορά που μετακαλούνται, συνέντευξη στα Ελληνικά Προξενία. Εξάλλου, η Ελληνική Αστυνομία κατά την είσοδό τους στη χώρα, κατά την οποία σφραγίζουν το διαβατήριό τους, ελέγχουν τυχόν διάπραξη ποινικών αδικημάτων. Επομένως οι συγκεκριμένοι πρέπει να εισέρχονται με άλλη διαδικασία.
- Αν λάβουμε υπόψη μας ότι στους τρεις νομούς Ημαθίας, Πέλλας και Χαλκιδικής εισήλθαν το 2020 με την κατά παρέκκλιση διαδικασία συνολικά περίπου 19.000 εργάτες γης, ενώ το 2019 με τη διαδικασία των συνεντεύξεων στα Προξενία που προβλέπεται από τον Κώδικα Μετανάστευσης, εισήλθαν μόλις 984 εργάτες γης, είναι προφανές ότι για τόσο μεγάλο αριθμό εργατών γης θα είναι αδύνατο να ανταποκριθούν τα Προξενία σε εύλογο χρόνο. Ο χρόνος στις αγροτικές εργασίες, των πυρηνοκάρπων είναι ασφυκτικός και δεν επιτρέπει καθυστερήσεις που θα είναι αναπόφευκτες όταν ο Κώδικας Μετανάστευσης, προβλέπει έγκριση από τα Προξενία έως τρεις μήνες από την λήψη του αιτήματος. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να οδηγούνται οι αγρότες στην λύση της τουριστικής βίζας.
- Η λύση να εισέρχονται οι εργάτες γης με τουριστική βίζα και όχι με την διαδικασία της μετάκλησης, συνεπάγεται τεράστια μείωση εσόδων από το Ελληνικό κράτος σε παράβολα (100 ευρώ για κάθε εργάτη γης) και σε ασφαλιστικές εισφορές, ενώ με τον τρόπο αυτό προωθείται η μαύρη εργασία και κατ' επέκταση ωθείται ο αγρότης να προκρίνει την πώληση χωρίς φορολογικά παραστατικά που έχει ως συνέπεια τη μείωση των εσόδων του κράτους και από φόρους.
- Μόνο από τους τρεις νομούς η απώλεια εσόδων σε παράβολα προσεγγίζει τα 2εκ ευρώ και σε ασφαλιστικές εισφορές τα 5εκ ευρώ, αν υπολογίσουμε εργόσημο για 90 ημέρες για κάθε εργάτη.

- Με την τουριστική βίζα εισέρχονται μόνο έως 90 ημέρες και ως εκ τούτου τα συγκεκριμένα άτομα δεν μπορούν να εργαστούν στο μέγιστο που θα μπορούσαν, μετά τη θέσπιση του 9μήνου, ήτοι για 270 ημέρες, γεγονός το οποίο αποτελεί μειονέκτημα (η τουριστική βίζα), που τους αποθαρρύνει να επιλέξουν την Ελλάδα ως χώρα εργασίας λόγω μειωμένης απασχόλησης και επιπρόσθετα δεν αξιοποιείται το εν λόγω υφιστάμενο εργατικό δυναμικό για τον χρόνο που θα μπορούσαμε να το αξιοποιήσουμε και που το έχουμε απόλυτη ανάγκη.
- Ήδη είναι γνωστό ότι οι αλλοδαποί εργάτες γης επιλέγουν άλλες χώρες όπως η Ιταλία, Γερμανία, Ισπανία και Γαλλία που για την ανάλογη διαδικασία δεν υπάρχει η γραφειοκρατία που έχουμε εμείς σήμερα και οι αποδοχές τους είναι υψηλότερες σε σχέση με την Ελλάδα.
- Παρατηρείται λοιπόν το φαινόμενο να έχουν αποκτήσει την εξειδίκευση στις αγροτικές εργασίες στη χώρα μας, τα προηγούμενα χρόνια και σήμερα να επιλέγουν άλλες χώρες για να εργαστούν, με αποτέλεσμα να μην μπορούν οι Έλληνες αγρότες να καλλιεργήσουν.
- Και επιπρόσθετα η μείωση της προσφοράς εργατικών χεριών επιβαρύνει το κόστος παραγωγής με ευθύνη της κυβέρνησης, η οποία αντί να διευκολύνει την έλευση εργατών και να απλοποιεί τις διαδικασίες, πράττει ακριβώς το αντίθετο όταν είναι ήδη γνωστό το πρόβλημα με τις αυξήσεις στην ενέργεια, στα λιπάσματα και στα λοιπά εφόδια.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της επεξεργασίας των προαναφερθέντων στοιχείων προτείνονται τα εξής:

1. Η σύναψη διακρατικών συμφωνιών με χώρες όπως Ουκρανία, Μολδαβία, Μπαγκλαντές, Ινδία, Αίγυπτο κ.ά. Ειδικότερα για τη διακρατική συμφωνία με το Μπαγκλαντές να υπάρξει πρόβλεψη, ώστε οι εργαζόμενοι που βρίσκονται ήδη εδώ να παραμείνουν ως εποχικοί εργάτες γης για το προβλεπόμενο από το νόμο χρονικό διάστημα, σαν να είχαν εξέλθει και εισέλθει εκ νέου και να υπάρξει η απαιτούμενη νομοθετική ρύθμιση.

2. Θα πρέπει να προβλεφθεί διαδικασία δημιουργίας μηχανισμού για την εύρεση ενδιαφερομένων να εργαστούν καθώς και την υλοποίηση της εισόδου τους για εποχική εργασία, διαφορετικά οι διακρατικές συμφωνίες θα αποτελέσουν «κενό γράμμα» και αντικείμενο φωτογραφιών και δημοσίων σχέσεων.

3. Για τους αλλοδαπούς που έχουν ήδη ΑΦΜ και ΑΜΚΑ, να μην απαιτείται να δίνουν συνέντευξη στις Προξενικές Αρχές κάθε φορά που εισέρχονται. Ειδικότερα για τις συνεντεύξεις σε Προξενικές Αρχές, στις οποίες ο αριθμός των εισερχόμενων εργατών γης είναι μεγάλος, να υπογράφεται σύμβαση συνεργασίας με εξωτερικούς παρόχους υπηρεσιών που προβλέπει ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός 810/2009 [άρθρο 41] όπως γίνεται στην Ρωσία.

3. Για την δυνατότητα μετάκλησης έως πέντε χρόνια, που προβλέφθηκε με την τροποποίηση του Κώδικα Μετανάστευσης το Σεπτέμβριο του 2021, το παράβολο των 100 ευρώ προτείνεται να δίνεται μόνο μία φορά για ολόκληρη την πενταετία και όχι προκαταβολικά στην αρχή της πενταετίας για όλα τα χρόνια (ήτοι π.χ. $5 \times 100 = 500$ ευρώ) που ισχύει σήμερα, δεδομένου ότι ακόμα και αν έχει υπογραφεί σύμβαση εργασίας, δεν είναι σίγουρο ότι ο αλλοδαπός εργάτης γης θα εισέλθει στην χώρα και την επόμενη χρονιά και μάλιστα στον ίδιο εργοδότη, με αποτέλεσμα ο αγρότης να χάνει την πληρωθείσα προκαταβολή η οποία δεν επιστρέφεται. Το

μέτρο αυτό θα καταστεί ανενεργό διότι δεν εξυπηρετεί τον αγρότη, είναι καθαρά εισπρακτικού χαρακτήρα, εξυπηρετεί μόνο τις τοπικές αποκεντρωμένες υπηρεσίες μετανάστευσης και δεν απαλλάσσει τον εργάτη από την προσέλευση κάθε χρόνο στα προξενεία για συνέντευξη .

4. Να μην απαιτείται το έντυπο Ε9 για την απόδειξη της ιδιοκτησίας του καταλύματος που παρέχει ο εργοδότης, διότι ότι υπάρχουν ζητήματα νομιμοποίησης των κτισμάτων, με αποτέλεσμα να δηλώνεται ψευδώς ότι τους φιλοξενούν στο σπίτι τους. Προτείνεται να επανέλθει το εδάφιο ε) της παρ. 1 του άρθρου 13 του Κώδικα Μετανάστευσης του 2014 , που προέβλεπε ότι προσκομίζεται «...ε) Υπεύθυνη δήλωση ότι θα εξασφαλίσει στον εργαζόμενο κατάλληλο κατάλυμα, όπως αυτό ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 43 του ν. 4025/2011 (Α 228), όπως ισχύει.». Και αυτό γιατί το κυριότερο είναι να εξασφαλιστεί ότι το κατάλυμα πράγματι πληροί τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας και όχι η νομιμότητα και για το λόγο αυτό θα πρέπει να εκδοθεί η σχετική ΚΥΑ για τις προϋποθέσεις του κατάλληλου καταλύματος που εκκρεμεί, η οποία προβλέπεται στην εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 13 παρ.3 περ. ε' του ν.4025/2011.

5. Ο ανώτατος αριθμός ειδικά και μόνο των εποχικά εργαζομένων που προβλέπεται στη σχετική ΚΥΑ του άρθρου 11 του Κώδικα Μετανάστευσης να προβλέπει ανώτατο όριο ανά περιφέρεια και όχι ανά νομό, διότι δημιουργούνται προβλήματα με τις αυξομειώσεις των αναγκών σε εργάτες γης λόγω των κλιματικών αλλαγών και προκύπτουν συνέχεια ζητήματα τροποποίησης της ΚΥΑ . Εξ άλλου στην ίδια ΚΥΑ με βάση πίνακες, ορίζεται πόσους εργάτες μπορεί να απασχολήσει ο κάθε αγρότης ανά στρέμμα και ανά καλλιέργεια και με βάση την δήλωση του ΟΣΔΕ αλλά και σχετική βεβαίωση που εκδίδει το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΚΕΠΥΕΛ), με αυτόματο Ηλεκτρονικό τρόπο.

6. Να υπάρξει σχετική πρόβλεψη προκειμένου να δύνανται να μετακληθούν εποχιακοί εργάτες από νομικά πρόσωπα που δεν κάνουν δήλωση ΟΣΔΕ, όπως συνεταιρισμούς, μονάδες τυποποίησης ή μεταποίησης, κ.λ.π., τα οποία θα προσκομίζουν όλα τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

7. Επίσης, επειδή διαπιστώνεται η αναγκαιότητα βελτίωσης του τρόπου καλλιεργειών αλλά κυρίως, να υπάρξει άμεσα πρόγραμμα αναδιάρθρωσης, ώστε να έχουμε νέες καλλιέργειες (γραμμικές κατά βάση) που θα αξιοποιούν τη μηχανική καλλιέργεια, θα αυξάνουν την παραγωγικότητα και θα περιορίσουν ουσιαστικά τον αριθμό των απαιτούμενων εργαζομένων, το ΥΠΑΑΤ πρέπει να εξαγγείλει το πρόγραμμα της αναδιάρθρωσης καλλιεργειών, συμβουλευόμενο την Διεπαγγελματική Πυρηνοκάρπων αλλά και κάθε Διεπαγγελματική άλλων κλάδων.

Κατόπιν όλων των παραπάνω, ερωτώνται οι Υπουργοί:

Προτίθενται να προχωρήσουν:

1. Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις για το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει, σε κίνητρα προς τους άνεργους πολίτες της χώρας για απασχόληση στον αγροτικό τομέα και σε επιχειρήσεις μεταποίησης – τυποποίησης αγροτικών προϊόντων;

2. Σε προγράμματα εκσυγχρονισμού και αναδιάρθρωσης καλλιεργειών, συμβουλευόμενοι τις οικείες Διεπαγγελματικές και άλλες οργανώσεις των αγροτών;

3 Στην τροποποίηση και απλοποίηση του νομοθετικού πλαισίου που ισχύει στον Μεταναστευτικό Κώδικα, σύμφωνα με τις προτάσεις που προαναφέρθηκαν;

4. Στην άμεση διασφάλιση της παρουσίας των απαιτούμενων μετακλητών εργατών για τη καλλιεργητική χρονιά που ξεκινάει, με την παράλληλη δημιουργία μηχανισμού που είναι απαραίτητος, για την εύρεση και μετάκληση εργατών από μη όμορες τρίτες χώρες όπως Ουκρανία, Μολδαβία, Αίγυπτος, Μπαγκλαντές, Ινδία κ.ά .

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Γιάνης Βαρουφάκης

Αγγελική Αδαμοπούλου

Μαρία Απατζίδα

Κρίτων Αρσένης

Κλέων Γρηγοριάδης

Γιώργος Λογιάδης

Φωτεινή Μπακαδήμα

Σοφία Σακοράφα